

TUTKIMUSOSIO

3.1.2026

Ilmapuntari 2025: Asukkaiden näkemyksiä olojen ja palveluiden kehityksestä kotikunnassa lähivuosina

Aiempaa useampi uskoo palvelujen kotikunnassa kehittyvän pikemminkin huonompaan kuin parempaan suuntaan

Tuoreimmassa Ilmapuntari-tutkimuksessa kartoitettiin kuntalaisten tulevaisuuden odotuksia, toiveita ja huolia liittyen julkisiin palveluihin. Vastaajilta kysyttiin, miten he uskovat eri asioiden ja palveluiden kehittyvän kotikunnassa lähivuosien aikana. Tehtävänä oli määrittää, tulevatko palvelut ja olot 16 keskeisen kriteerin mukaan arvioituina vastaisuudessa parantumaan, heikentymään, vai eikö olennaista muutosta ole odotettavissa. Huomattakoon, että kysymys kattaa kunnan asukkaiden käyttämiä palveluja riippumatta siitä mikä taho ne järjestää.

Tulokset nostavat esiin merkittäviä huolia, joissa heijastuvat nykyinen julkisen talouden yleinen heikko tila sekä monien alueiden heikot kehitysnäkymät. Keskeinen osa asioista ja palveluista on sellaisia, joissa kehityksen arvioidaan ajautuvan vääjäämättä huonompaan suuntaan. Enemmistö kuntien täysi-ikäisistä asukkaista odottaa vanhusten huollon (71 %), terveyspalveluiden (70 %), rikollisuuden (62 %), verotuksen (59 %), kotikunnan talouden (57 %) ajautuvan huonommalle kehitysuralle. Tällaisiin heikkojen kehitysnäkymien asioihin voidaan lukea myös työllisyyden kehitys (49 %).

Muuttumattomuutta ilmaisevat kannat ovat muutamien näkökohtien osalla melko yleisiä. Kuntien vakaiksi ja muuttumattomiksi asioiksi arvioidaan etenkin kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä tekniset palvelut (kadut, vesi ja viemärinti). Melko moni uskoo myös, ettei elinympäristön tilassa ja liikuntamahdollisuuksissa tapahdu ainakaan heikentymistä.

Tuloksia on mahdollista tarkastella myös siten, että optimistisista kehitysosoituksista vähennetään negatiiviset. Tällä tavalla tarkasteltuna silmiinpistävää on se, että lähes kaikissa asioissa pessimistiset visiot peittoavat optimistiset. Ainoastaan liikuntamahdollisuuksien myönteiseen kehitykseen uskovia on yhtä paljon kuin kielteiseen kehitykseen uskovia.

Näkemykset oman asuinkunnan olojen ja palveluiden kehityksestä ovat muuttuneet vuodesta 2017 selvästi aiempaa synkemmiksi. Pessimismi on vahvistunut kauttaaltaan, ja kriisiajattelun voimistuminen koskee kaikkia asioita tai palveluita. Osasyynä lienevät käsitykset sote-uudistuksen vaikutuksista. Kaikissa asioissa huonompaa kehitystä odottavien osuus on lisääntynyt ja useimmilta osin optimistiset odotukset vähentyneet.

Selvästi aiempaa useampi odottaa huonompaa tulevaisuutta etenkin seuraavissa asioissa:

- *Vuonna 2017 joka toinen (52 %) odotti vanhusten huollon kehittyvän heikompaan suuntaan, nyt tällä tavalla ajattelee lähes kolme neljästä (71 %).*
- *Vuonna 2017 joka toinen (51 %) odotti terveyspalveluiden kehittyvän heikompaan suuntaan, nyt tällä tavalla ajattelee enemmän kuin kaksi kolmesta (70 %).*
- *Vuonna 2017 kaksi viidestä (39 %) odotti kotikunnan talouden kehittyvän heikompaan suuntaan, nyt tällä tavalla ajattelee selvä enemmistö kuntalaisista (57 %).*
- *Vuonna 2017 vai neljännes (25 %) odotti työllisyyden kotikunnassa kehittyvän heikompaan suuntaan, nyt tällä tavalla ajattelee joka toinen (49 %).*

Kunta-alan työntekijät ovat alla päin

Tuloksista käy myös ilmi, että kunta-alan työntekijöiden mielenmaisema on monilta osin synkempi kuin niillä, jotka eivät ole töissä asuinkunnan palveluksessa. Kuntien työntekijät suhtautuvat keskimäärää pessimistisemmin työllisyyden, kotikunnan talouden, koulujen (peruskoulu, ammatilliset oppilaitokset, lukiot), lasten päivähoidon, joukkoliikenteen ja asukkaiden elinolojen tulevaan kehitykseen.

Hallitus-oppositio-asetelma näkyy jossain määrin tuloksissa. Hallituspuolueiden kannattajien keskuudessa uskotaan vahvemmin etenkin työllisyyden, kuntatalouden ja asukkaiden elinolojen kohentumiseen. Oppositioapuolueiden tukijat ovat monilta osin jonkin verran pessimistisempiä. Oppositioapuolueiden kannattajat odottavat pelonsekaisin tuntein terveyspalveluiden, vanhusten huollon ja työllisyyden kehitystä asuinkunnassa.

Kuntalaisten elinolojen yleiseen paranemiseen ei oikein uskota. Vain yksi kymmenestä tohtii odottaa elinolojen kotikunnassa kehittyvän parempaan suuntaan (10 %). Kolmannes arvioi, että asukkaiden elinolot säilyvät kutakuinkin nykyisellään (33 %). Lähes joka toinen (45 %) uskoo kuntalaisten elinolojen heikentyvän.

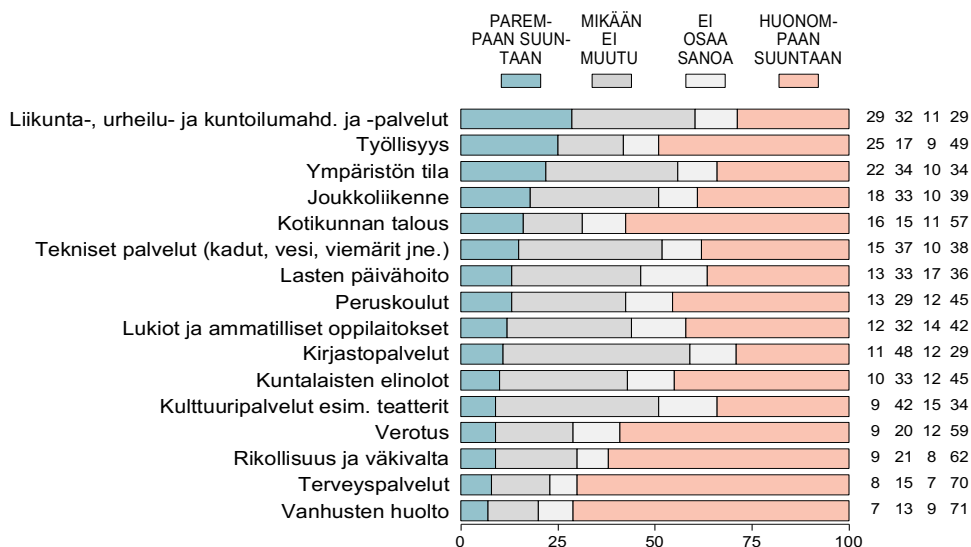
Tuntuu keskimäärää enemmän pessimismia elinolojen osalta ilmenee työntekijöiden ja työttömien keskuudessa. Myös keski-ikää lähestyvät (31–40-vuotiaat) ovat huolissaan elinolojen rapautumisesta. Puoluekannan mukaan etenkin SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden tukijat ovat muita huolestuneempia.

Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallisan kehittämistätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 29.11.–3.12.2025. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.001. Vastaajat edustavat maamme täysi-ikäistä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Kuvio 6.

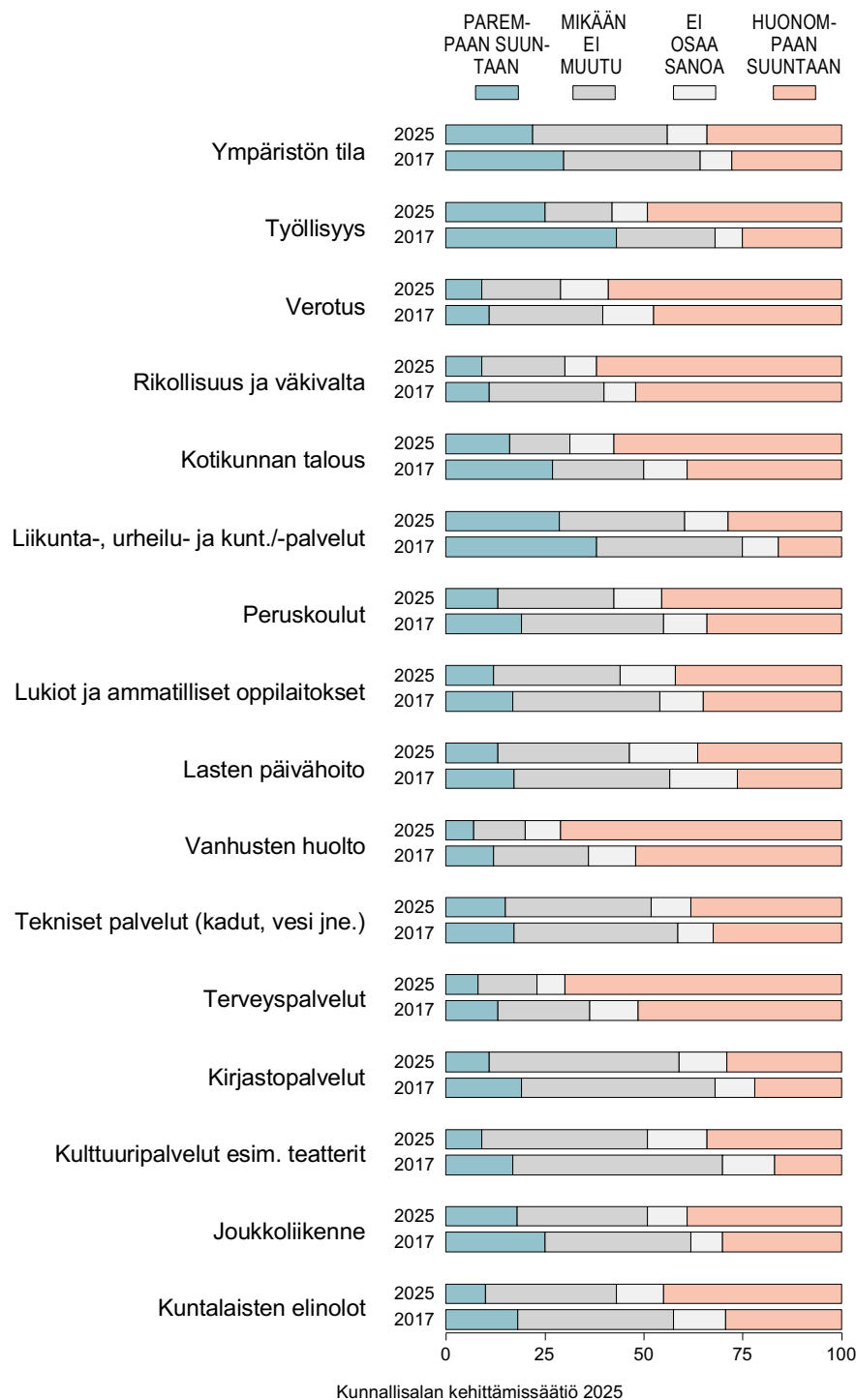
MITEN USKOO ERI ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN SEURAAVIEN LÄHIVUOSIEN AIKANA (%).

Kunnallisan kehittämistätiö 2025

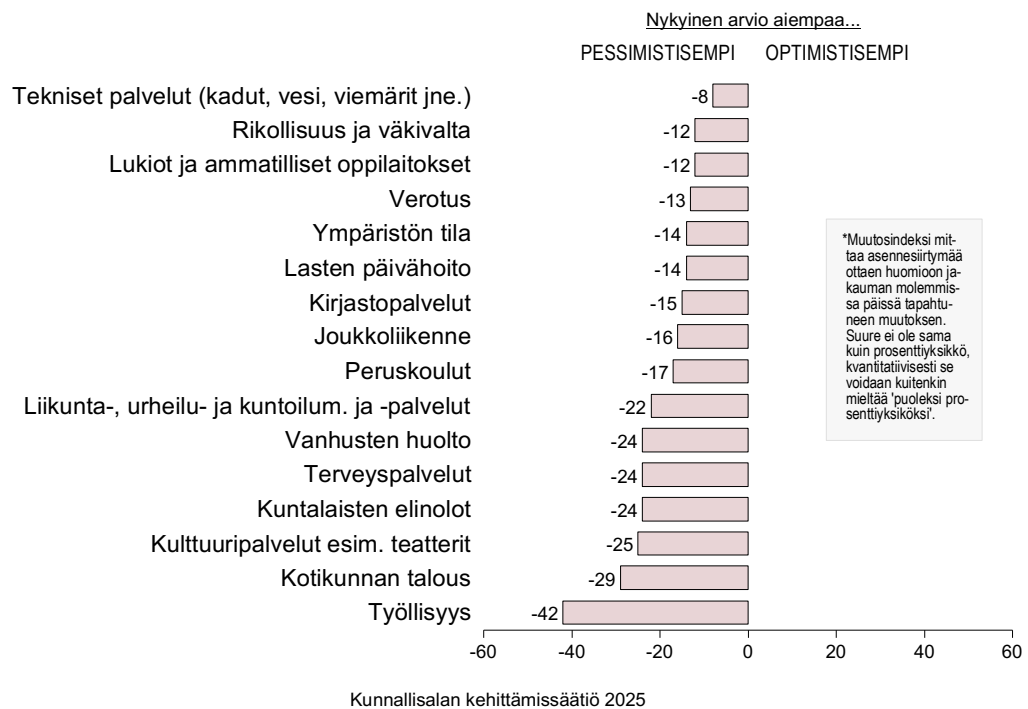
Kuvio 6t2.

MITEN USKOO ERI ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN LÄHIVUOSIEN AIKANA: ARVIOT VUOSIEN 2017 JA 2025 LOPULLA (%).

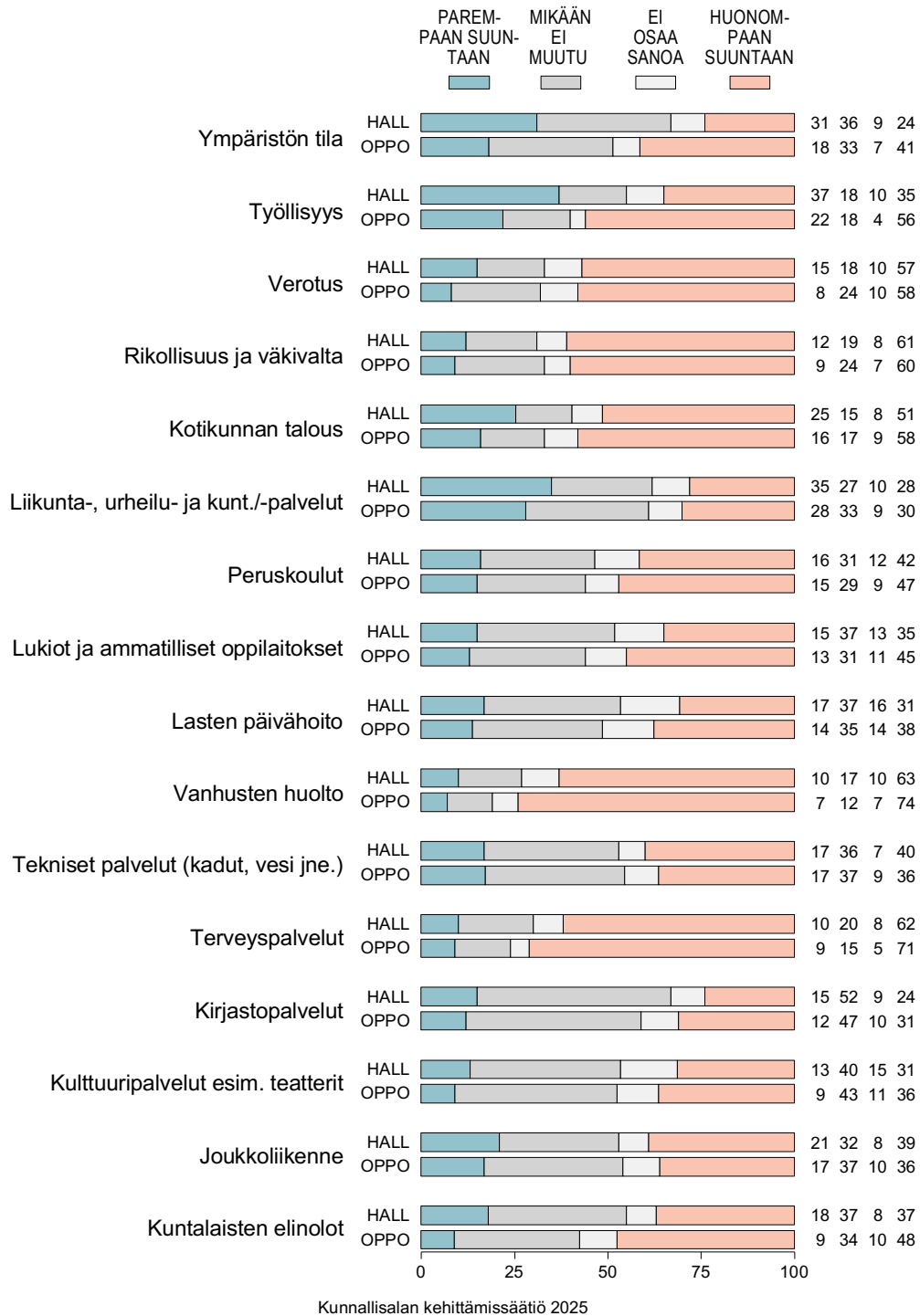
Kuvio 6tmd.

MITEN USKOO ERI ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN:
 MUUTOKSET ODOTUKSISSA VUODESTA 2017 VUOTEEN 2025 (muutosindeksiluvut*).

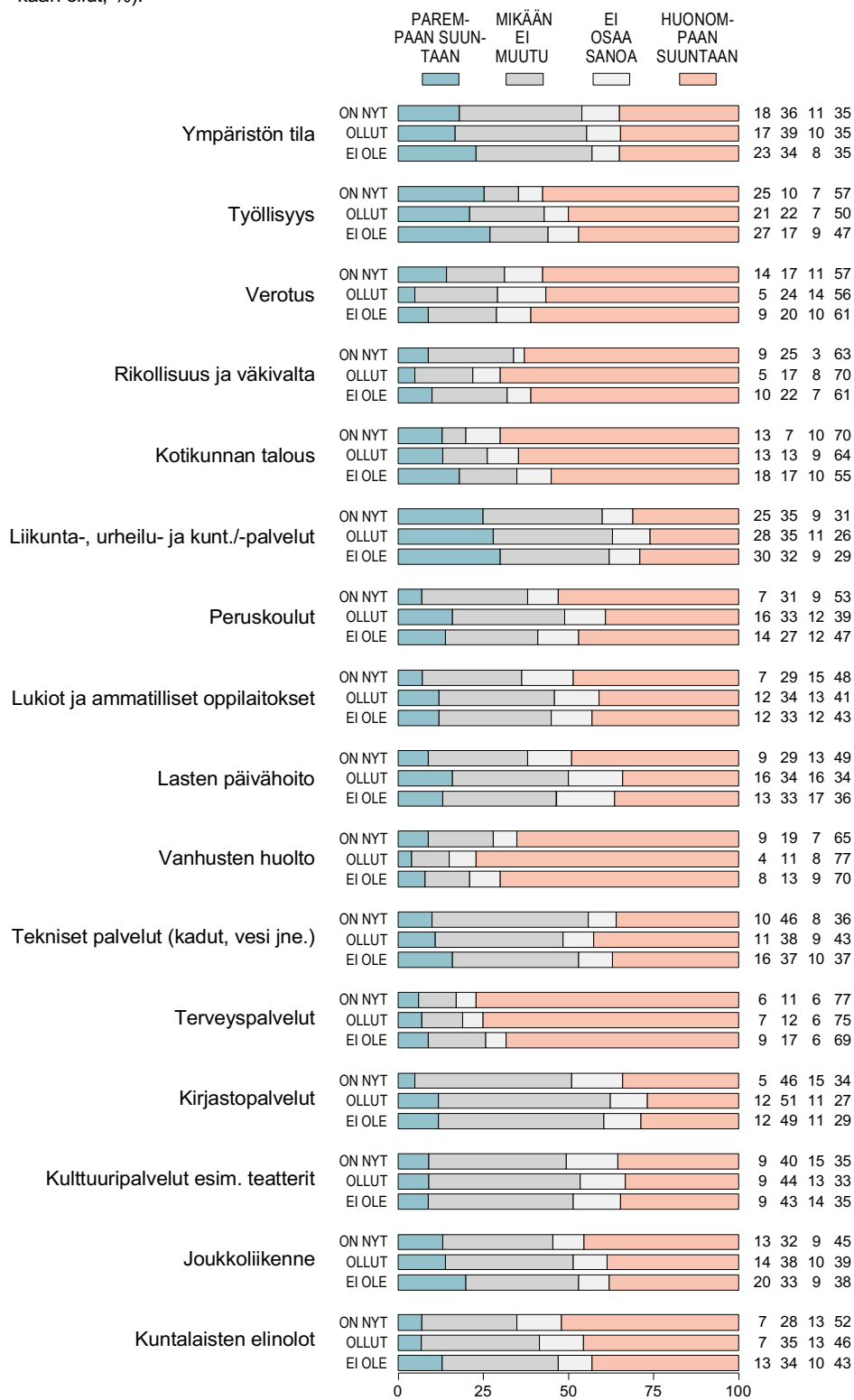
Kuvio 6h.

MITEN USKOO ERI ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN LÄHIVUOSIEN AIKANA: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJIEN ARVIOT (%).

Kuvio 6k.

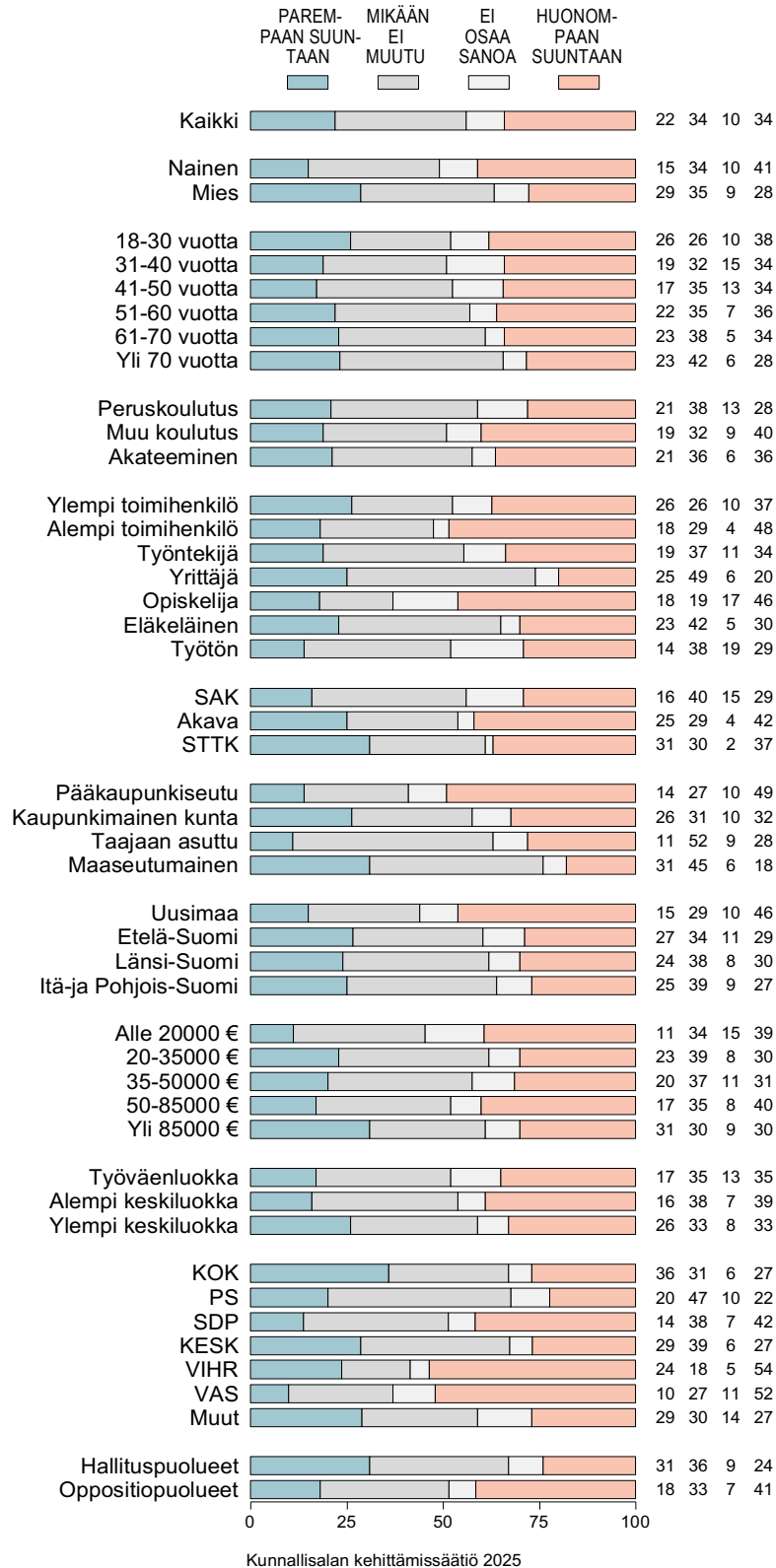
MITEN USKOO ERI ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN LÄHIVUOSIEN AIKANA: ARVIOT SEN MUKAAN ONKO OLLUT KUNNAN/KAUPUNGIN PALVELUKSESSA (ON NYT = on nykyisin, OLLUT = ollut joskus aiemmin, EI OLE = ei ole koskaan ollut; %).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

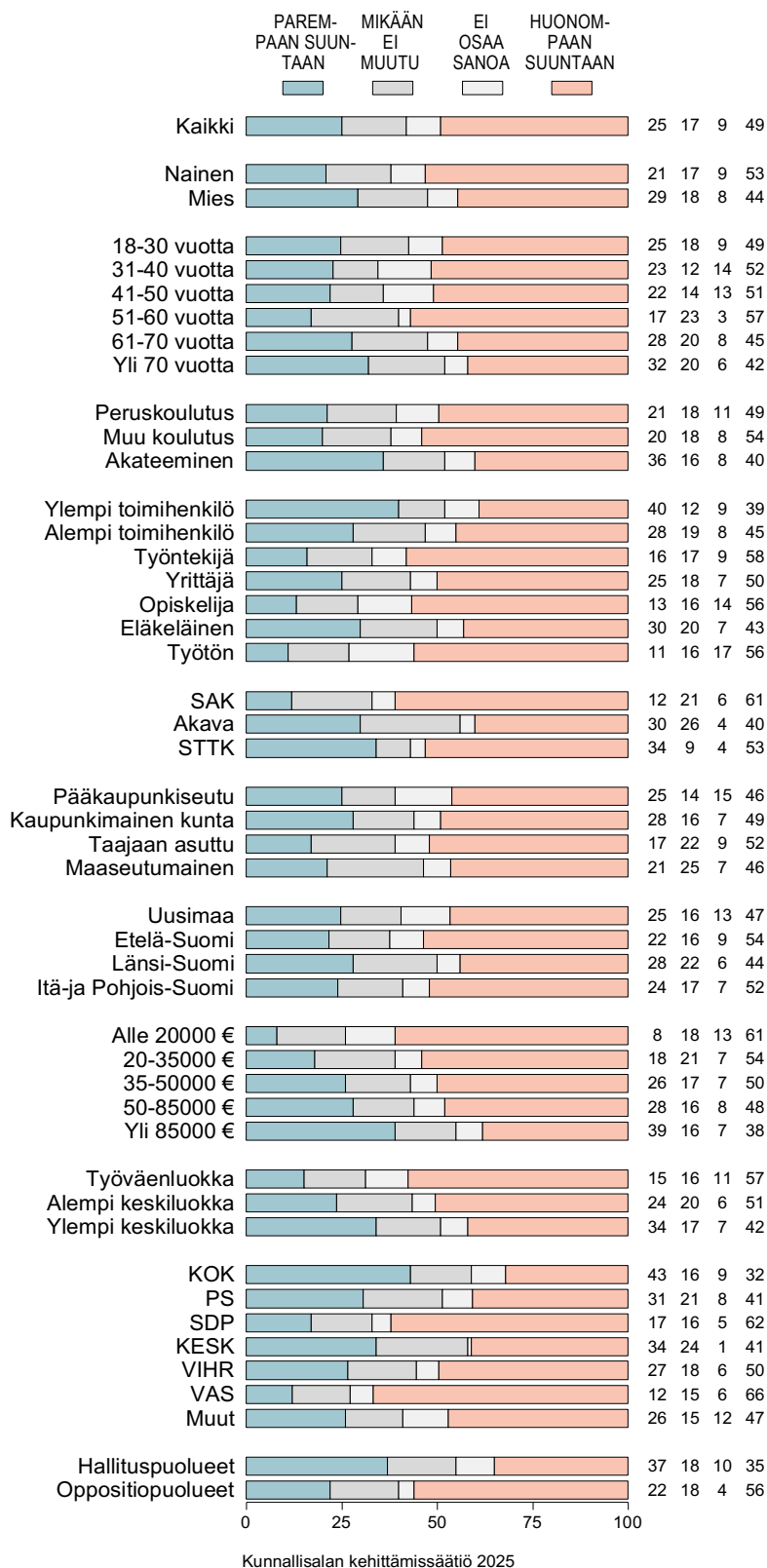
Kuvio 6-1.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: YMPÄRISTÖN TILA (%).

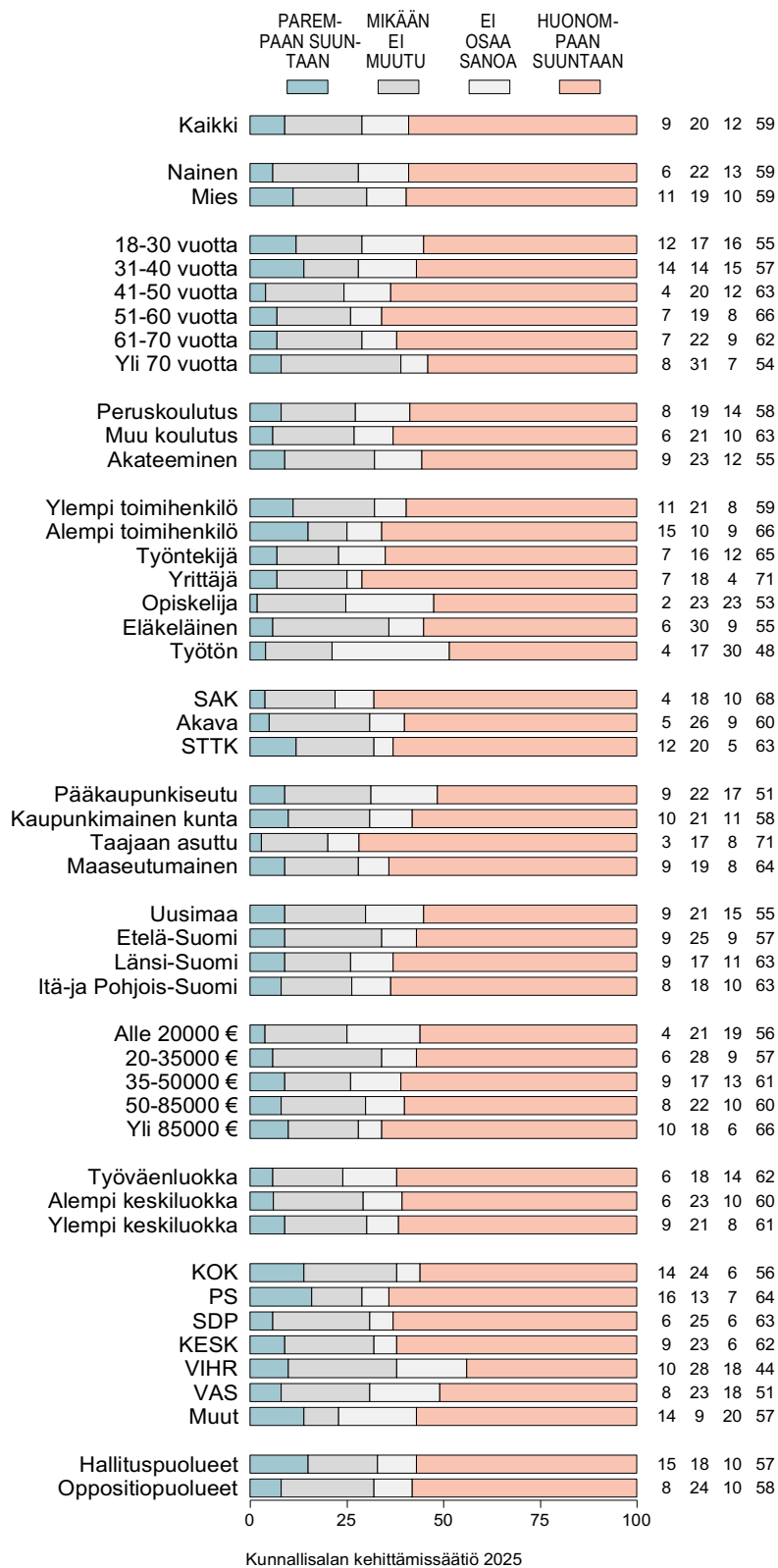
Kuvio 6-2.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: TYÖLLISYYS (%).

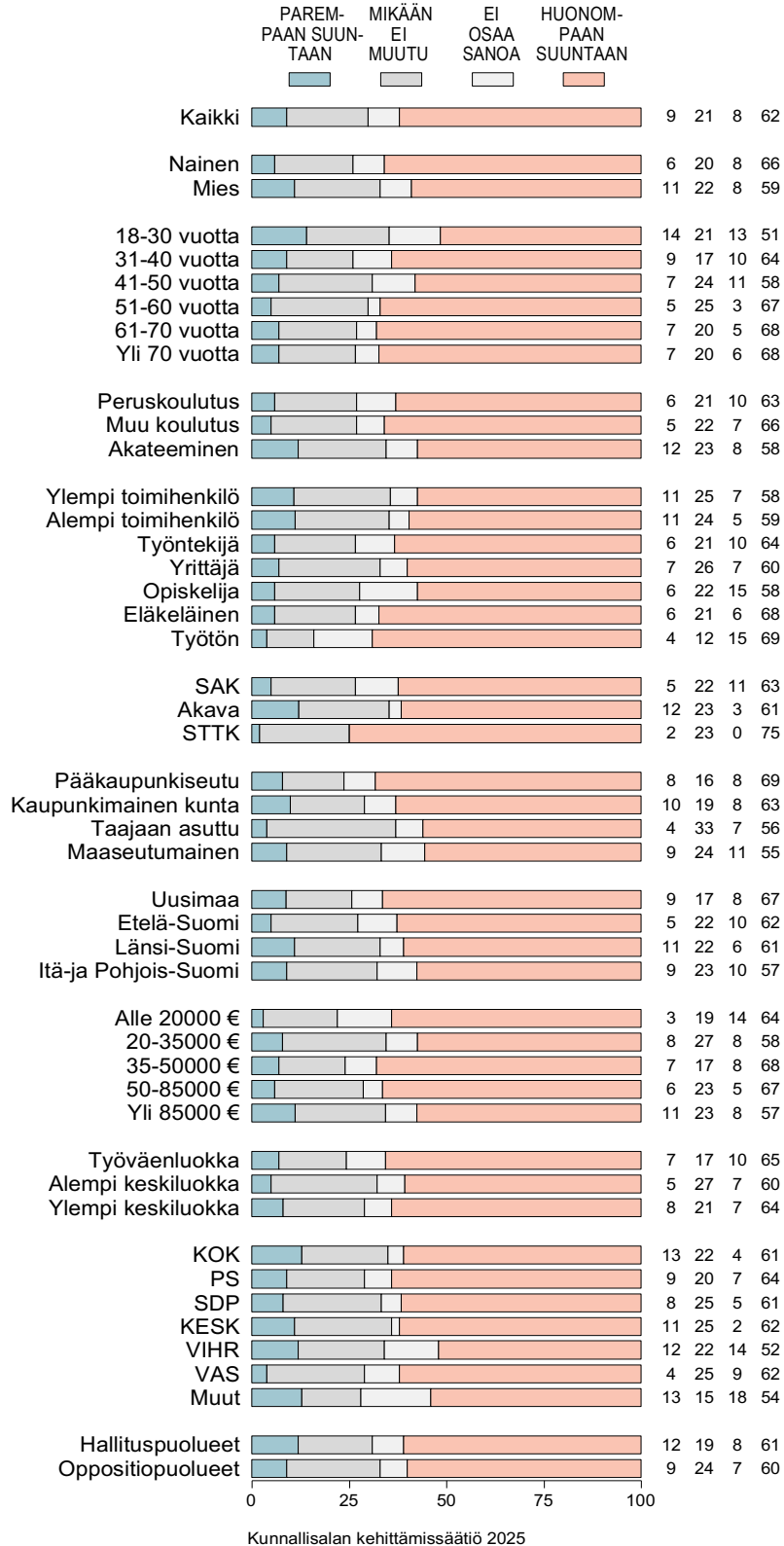
Kuvio 6-3.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN: VEROTUS (%).

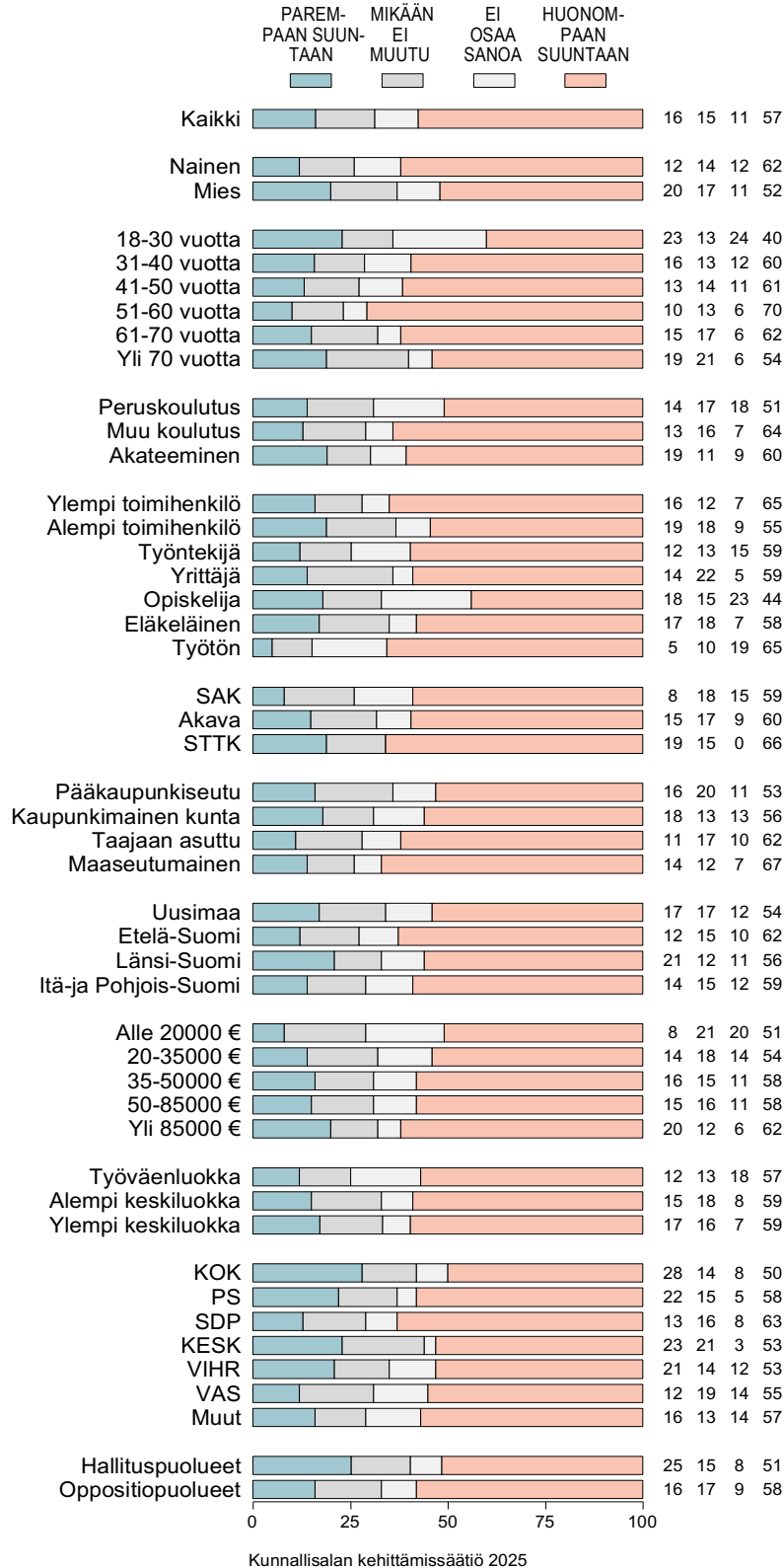
Kuvio 6-4.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: RIKOLLISUUS JA VÄKIVALTA (%).

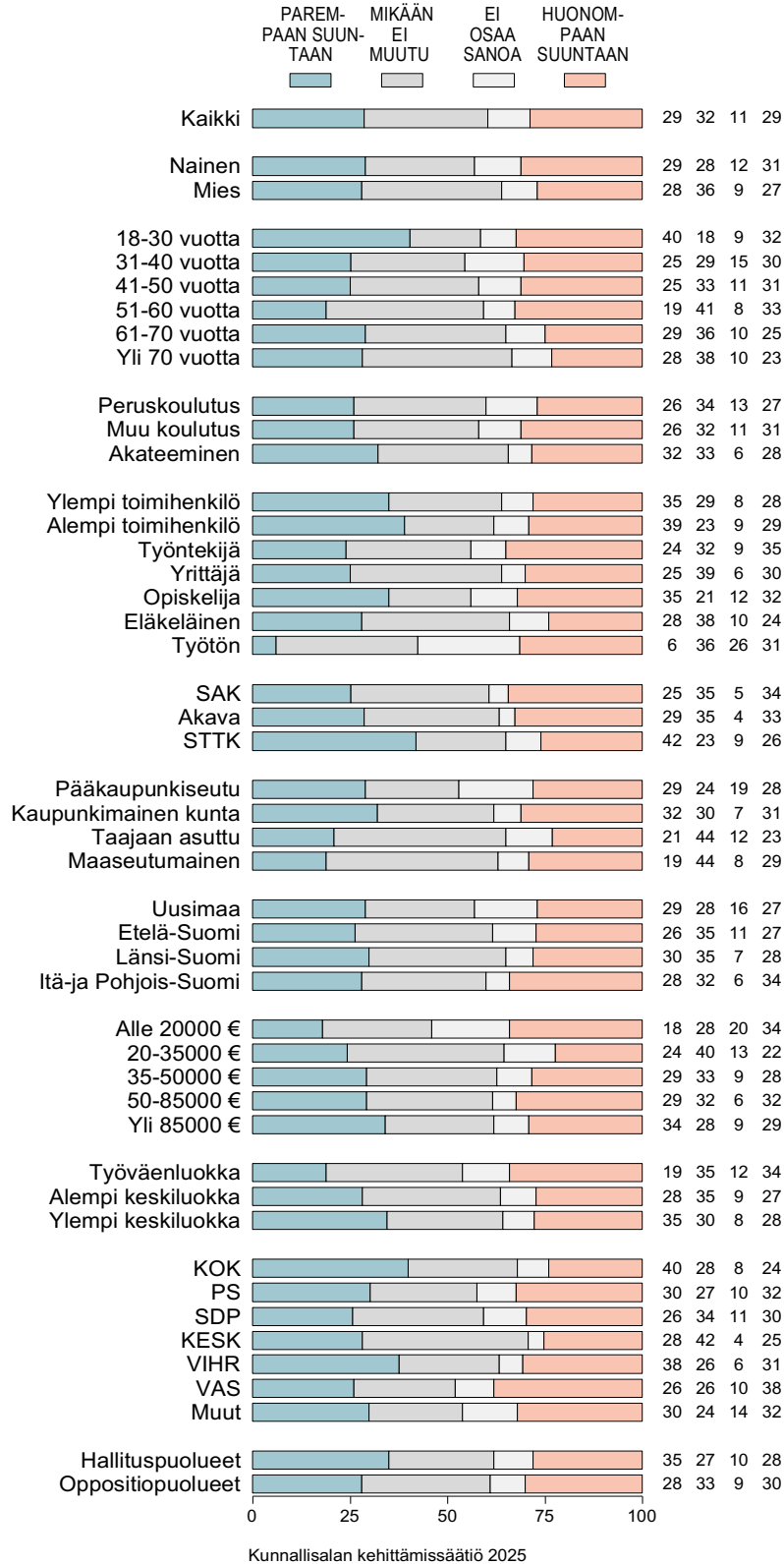
Kuvio 6-5.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: KOTIKUNNAN TALOUS (%).

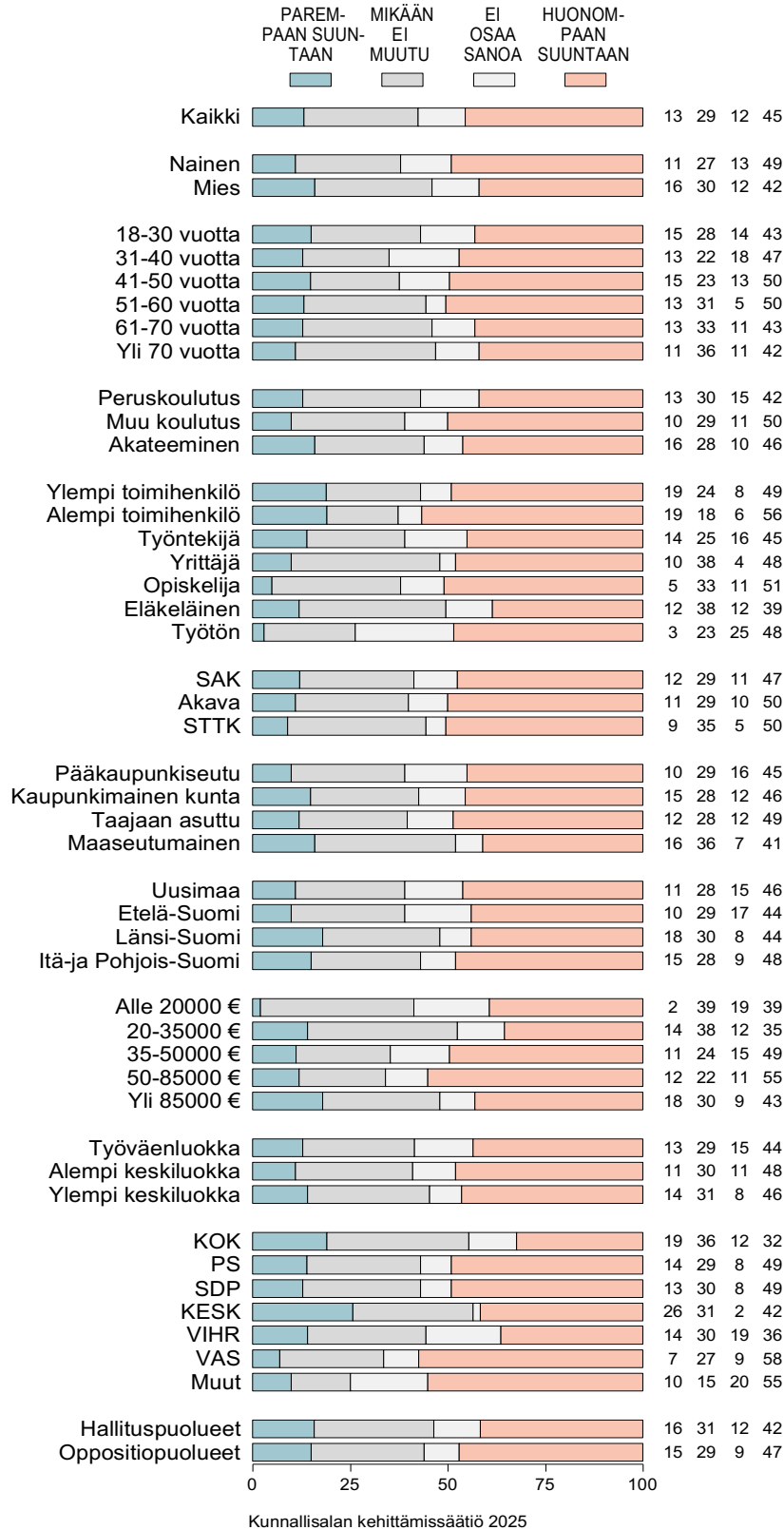
Kuvio 6-6.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: LIIKUNTA-, URHEILU- JA KUNTOILUMAHDOLLISUUDET JA
 -PALVELUT (%).

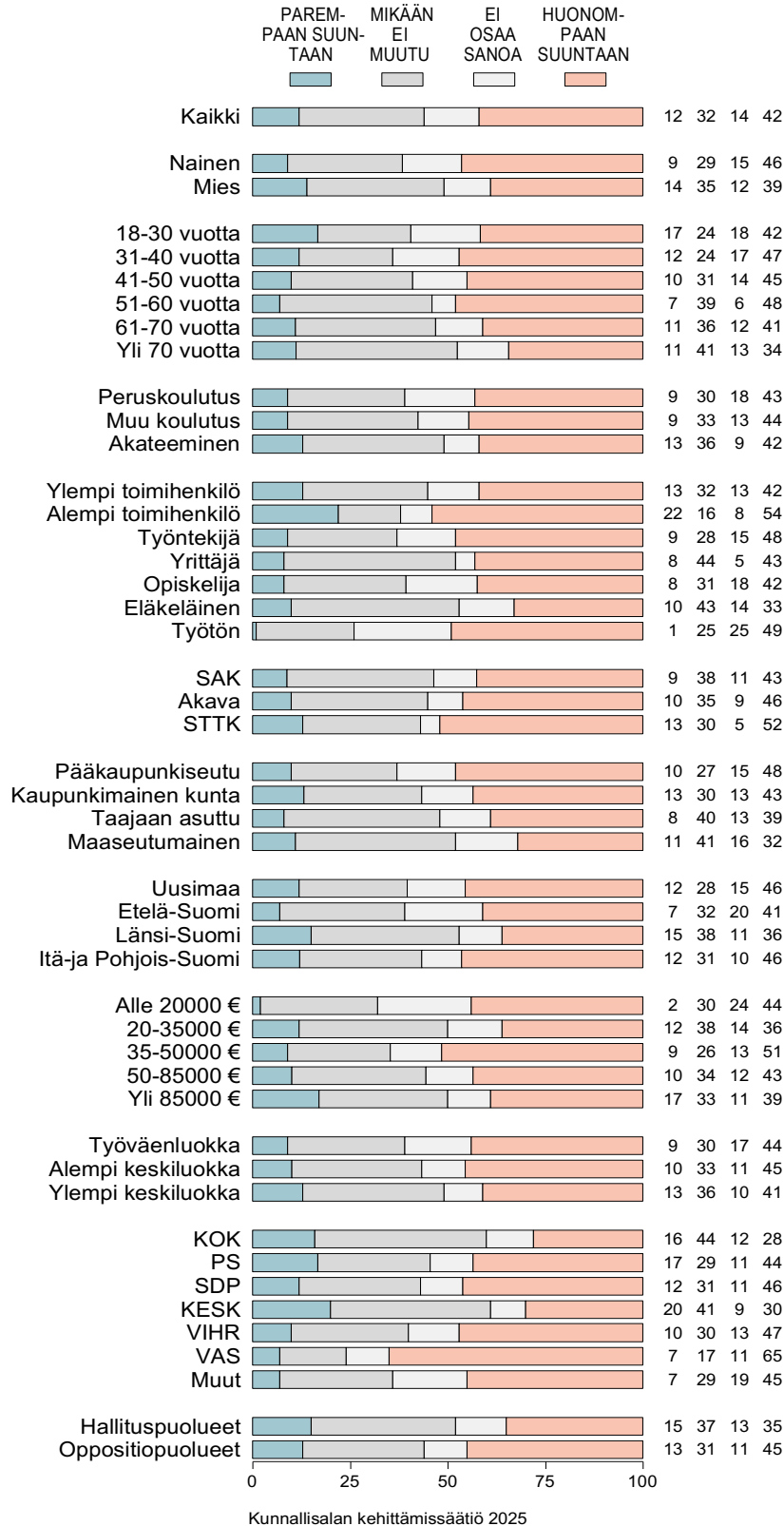
Kuvio 6-7.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN: PERUSKOULUT (%).

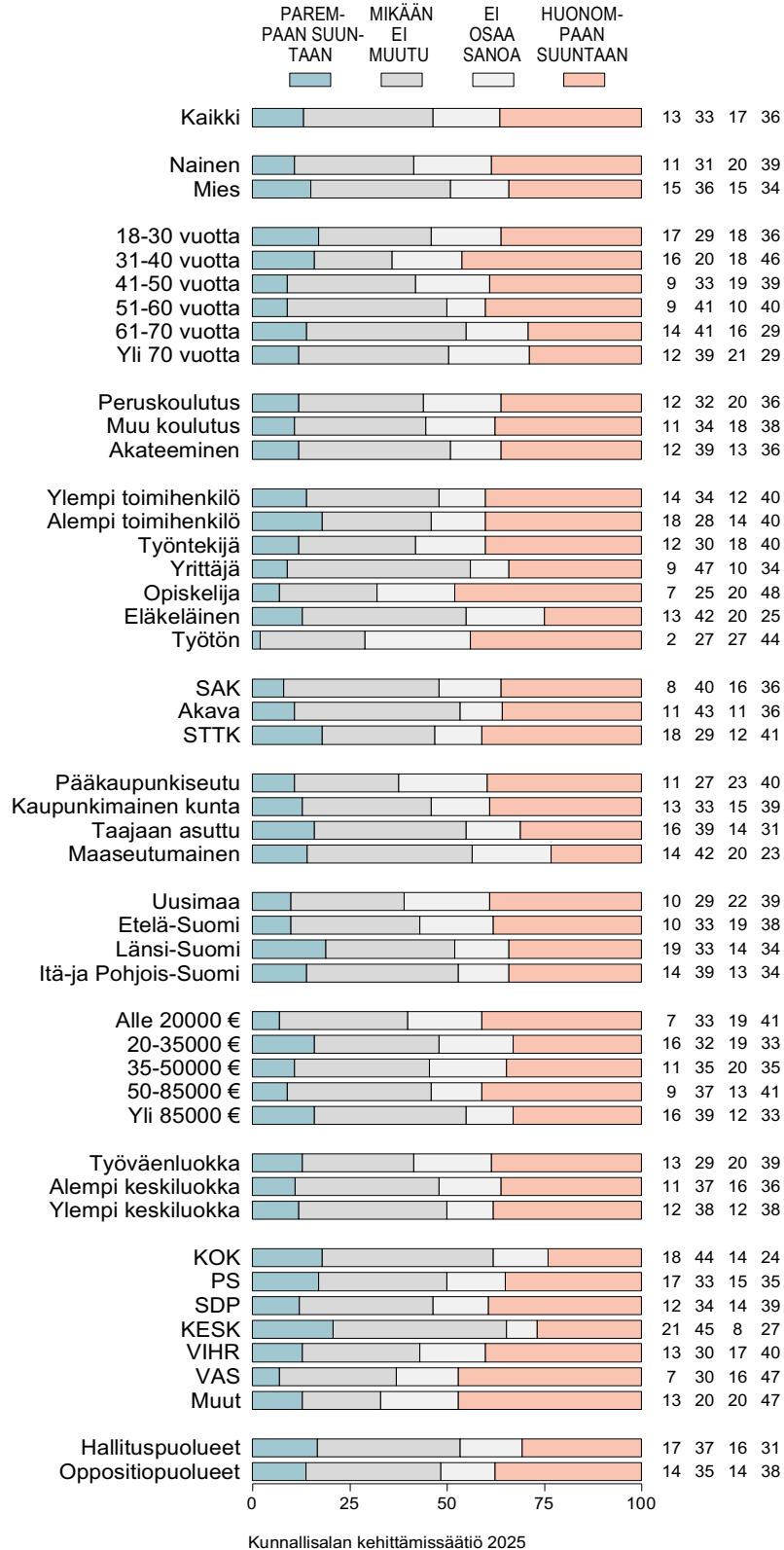
Kuvio 6-8.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN: LUKIOT JA AMMATILLISET OPPILAITOKSET (%).

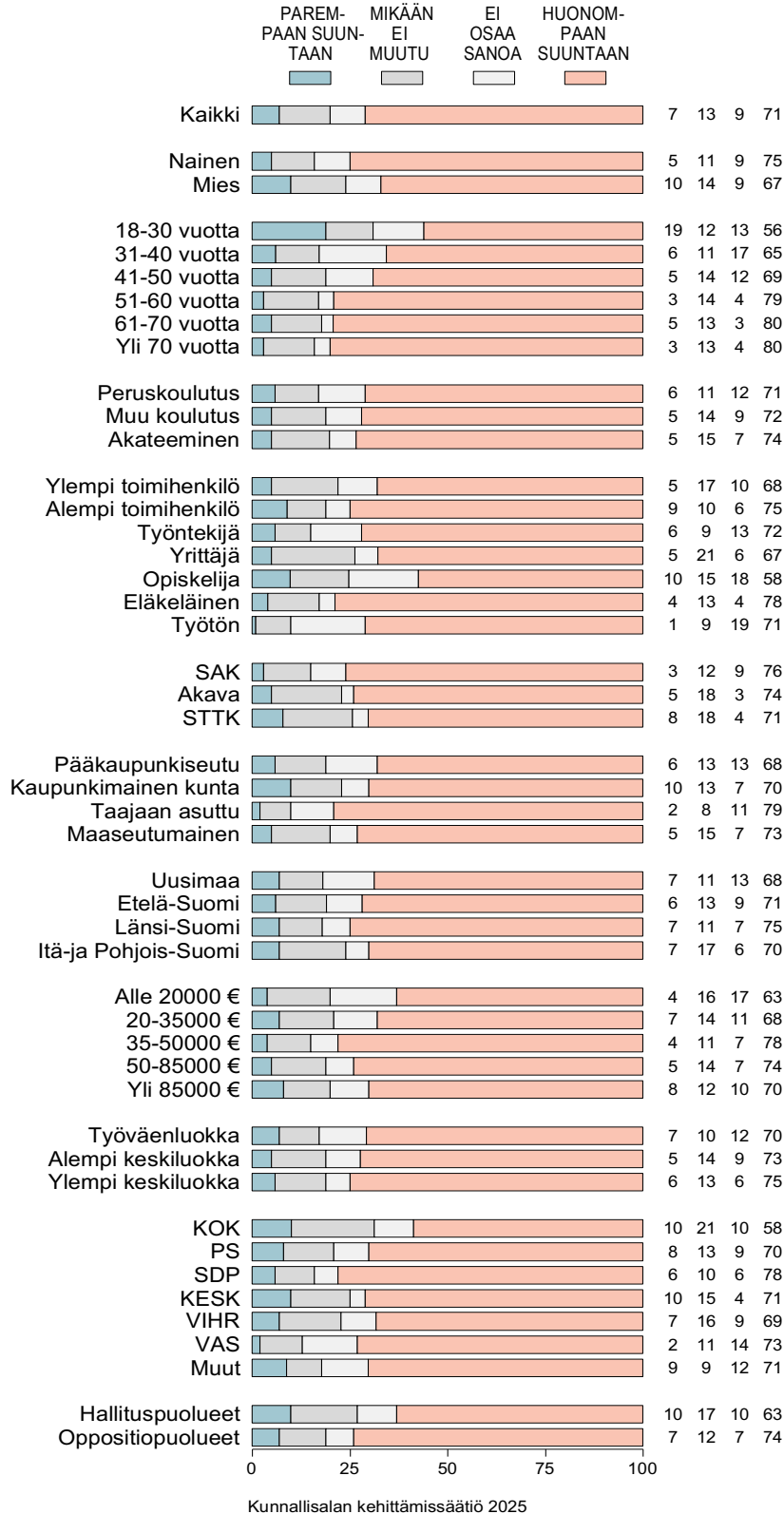
Kuvio 6-9.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN: LASTEN PÄIVÄHOITO (%).

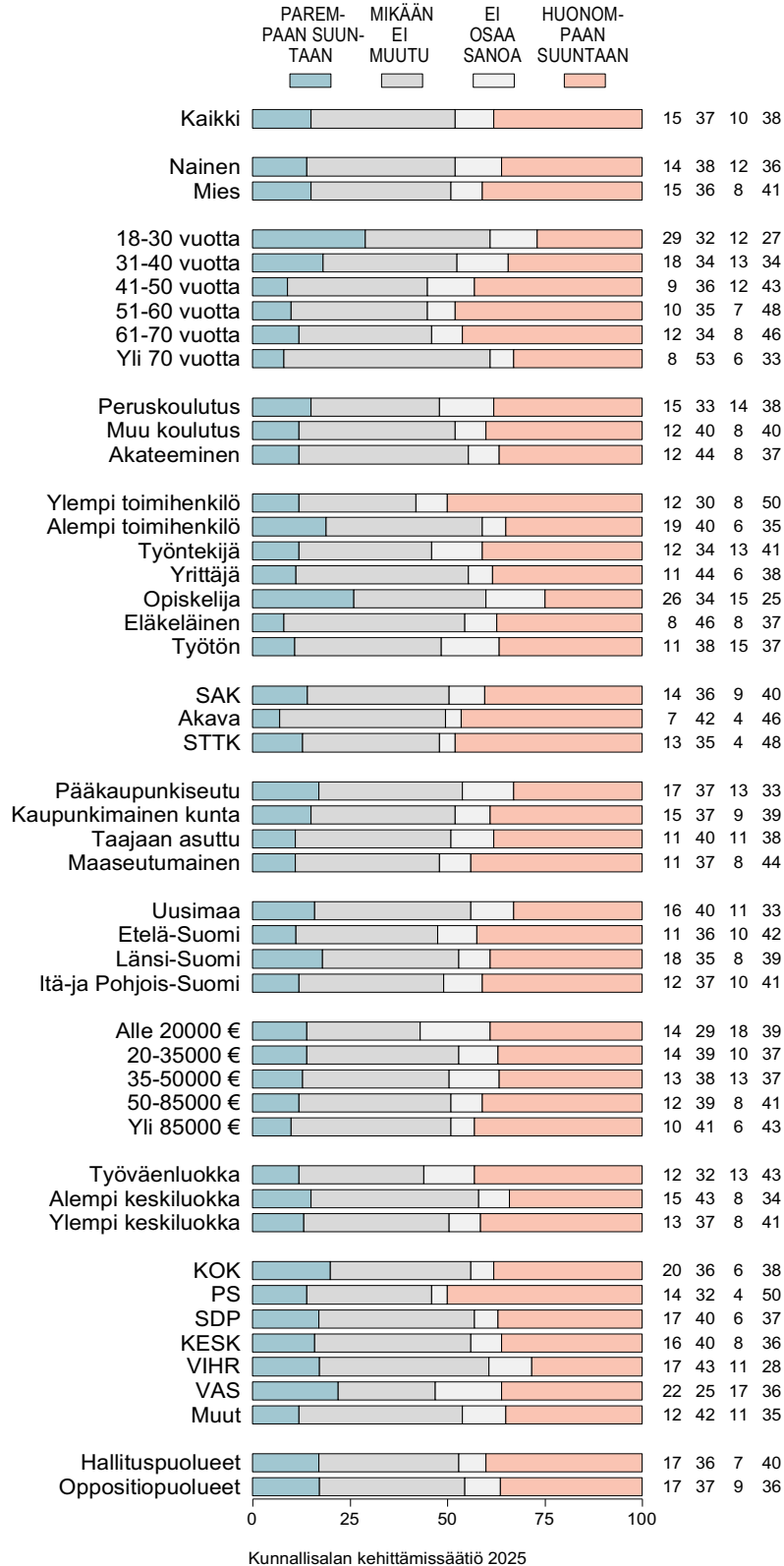
Kuvio 6-10.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: VANHUSTEN HUOLTO (%).

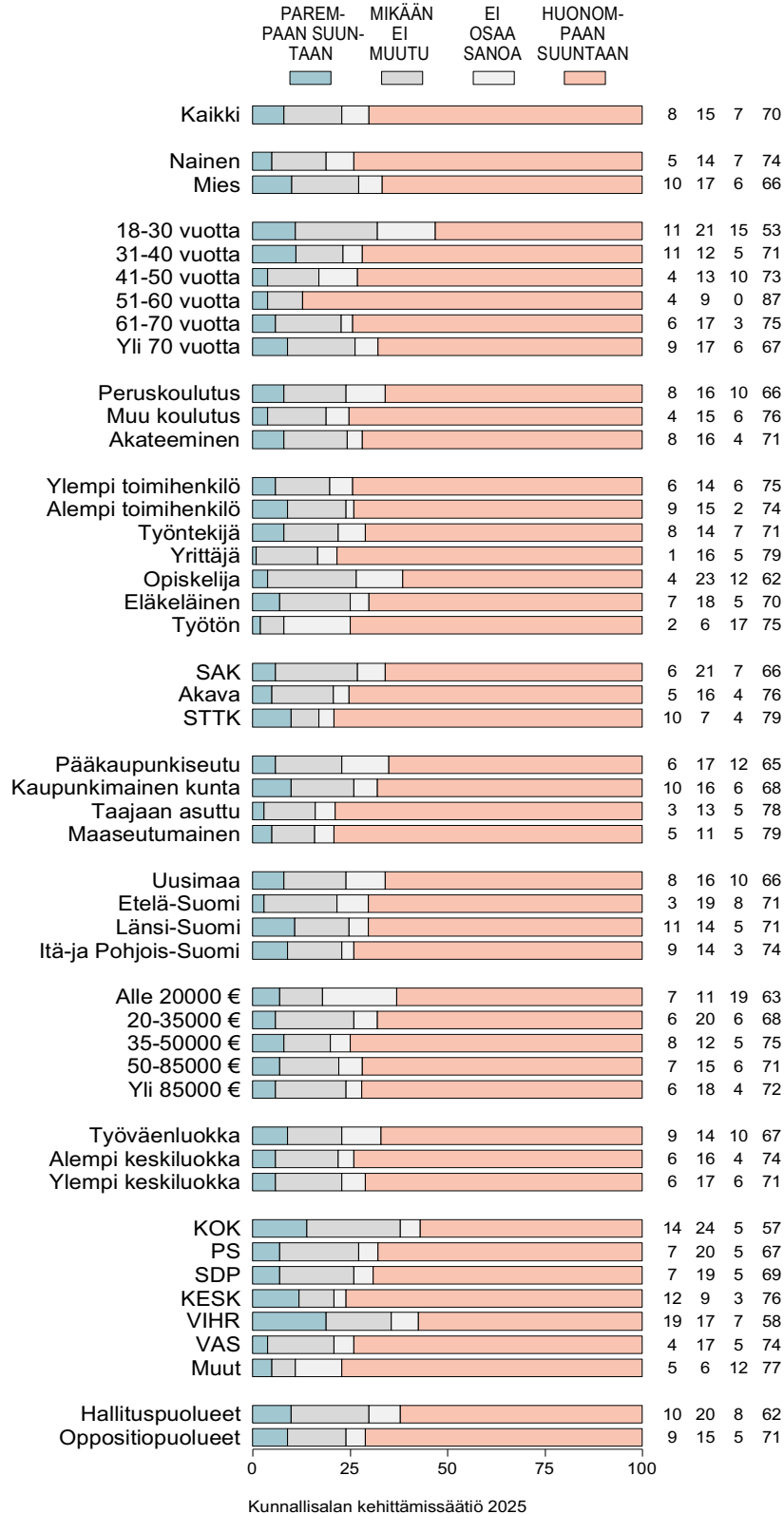
Kuvio 6-11.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: TEKNISET PALVELUT (kadut, vesi, viemärit, puhtaanapito, maan-
 käyttö jne., %).

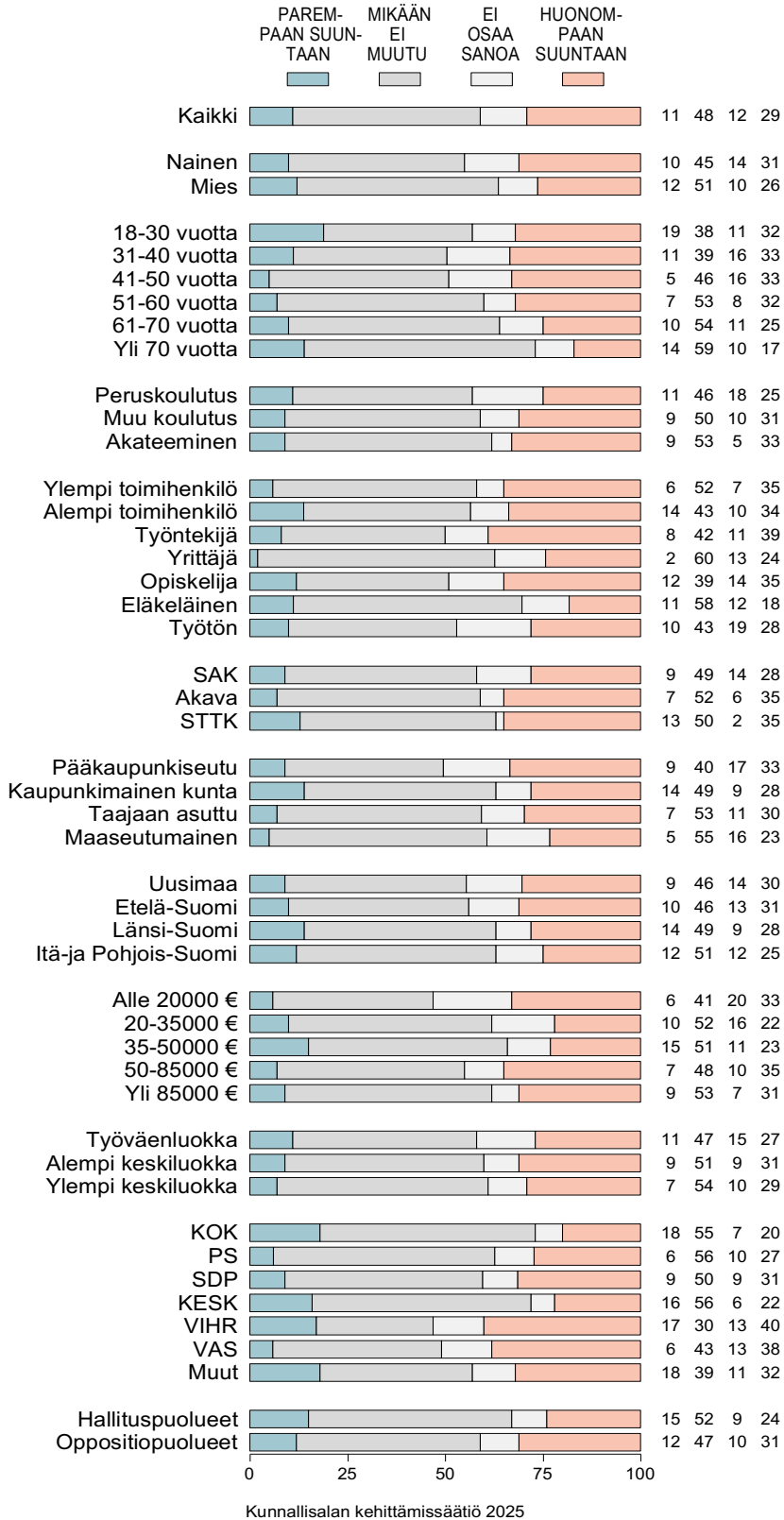
Kuvio 6-12.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN: TERVEYSPALVELUT (%).

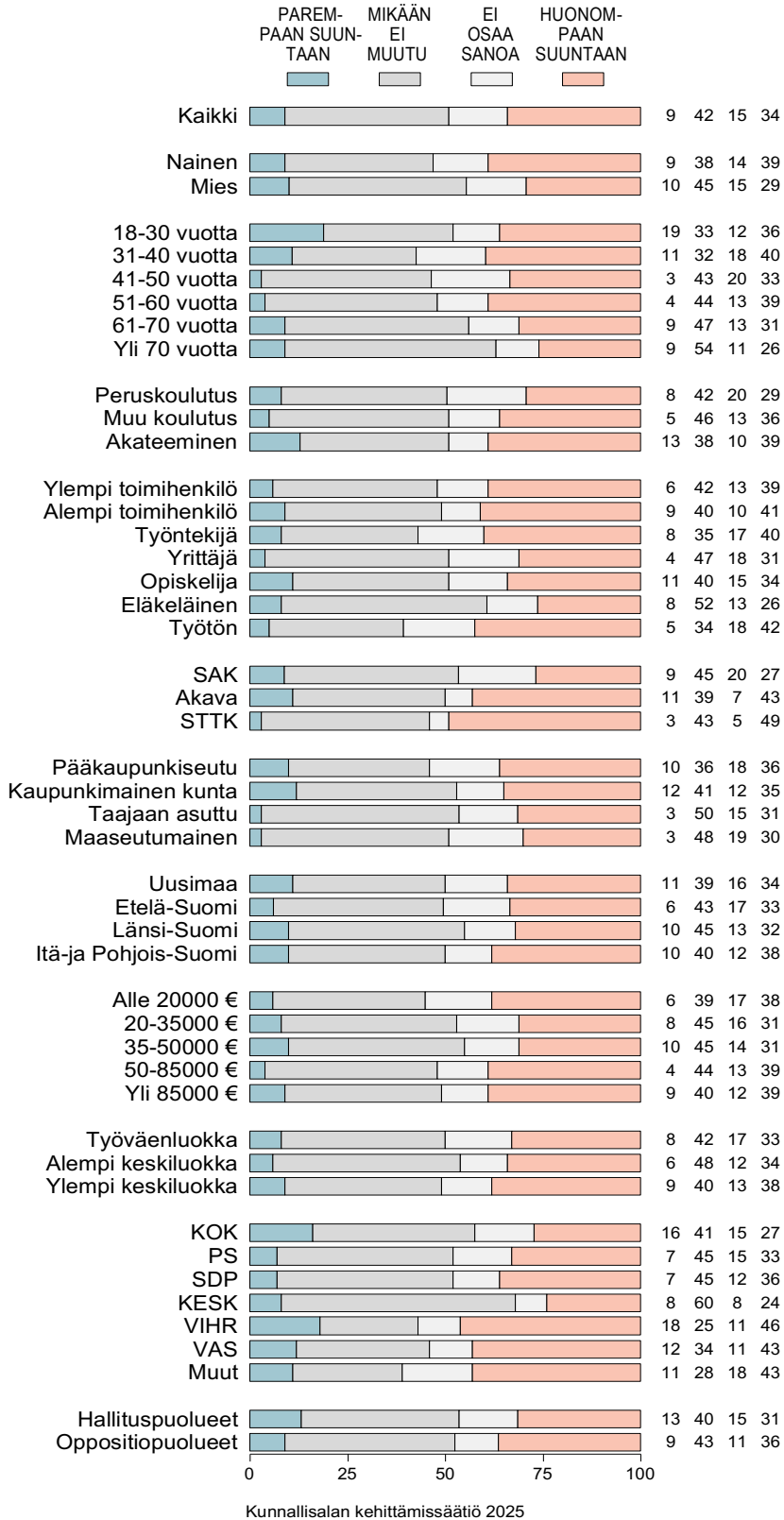
Kuvio 6-13.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUNNASSAAN: KIRJASTOPALVELUT (%).

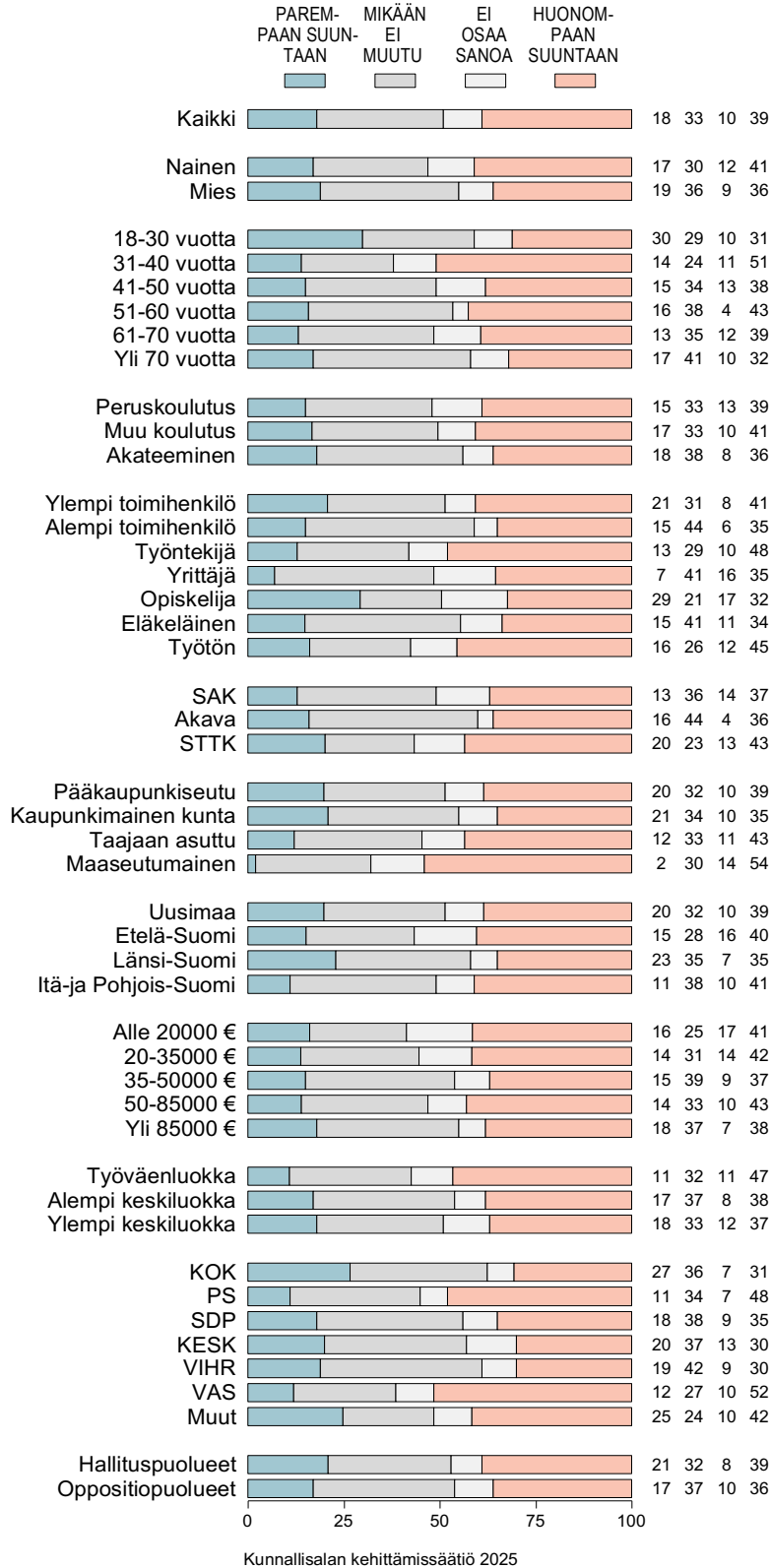
Kuvio 6-14.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: KULTTUURIPALVELUT ESIM. TEATTERIT (%).

Kuvio 6-15.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: JOUKKOLIIKENNE (%).

Kuvio 6-16.

MITEN USKOO ASIOIDEN JA PALVELUIDEN KEHITTYVÄN ASUINKUN-
 NASSAAN: KUNTALAISTEN ELINOLOT (%).

